

انجمن اقتصاددانان

تیترا

دکتر علی رشیدی به نقد و بررسی بودجه ۸۷ پرداخت.

بودجه عمومی طی سه سال گذشته مجموعاً ۱۰۰ درصد افزایش پیدا کرده است که با در نظر گرفتن تورم مانع از کم شدن سهم نقش بخش عمومی در اقتصاد می‌باشد که یکی از اهداف برنامه ۵ ساله بود. دکتر رشیدی سخنگوی نشست ماهنامه «اقتصاد ایران» ضمن بیان مطالب فوق در سخنرانی این ماه انجمن اقتصاددانان به نقد و بررسی بودجه سال ۸۷ پرداخت. دکتر رشیدی در ادامه بیان داشتند که دولت، به منظور پُرنگاه داشتن همیشگی حساب ذخیره ارزی قیمت نفت را که به طور متوسط ۷۳ دلار در هر بشکه بوده است را ۳۹/۷ دلار محاسبه کرده‌اند. این مطلب باعث خرج‌های بی حساب دولت به صورت‌های متفاوت از حساب ذخیره ارزی می‌باشد که اساساً طرح مسأله بودجه از زیر سؤال می‌برد.

برخلاف سنت که مجلس به کاهش هزینه‌های مشخص شده توسط دولت در بودجه سال می‌پردازد امسال مجلس به افزودن حدود ۶۰۰ ردیف جهت افزایش بودجه سال ۸۷ پرداخته که معمولاً هزینه کرد این مبالغ در حوزه‌های انتخابیه هر نماینده می‌باشد. از طرف دیگر، اعتقاد نداشتن دولت به نظم و منطق مدیریت که شکل بارز آن در انحلال سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی نمود پیدا می‌کند باعث شد که دولت در مقابل حدود ۷۰۰ ردیف پیشنهادی بودجه برای هر سال از طرف دولت به پیشنهاد تنها ۲۱ ردیف بپردازد که بحث‌های زیاد با مجلس نهایتاً به ۲۸۷ ردیف رسید و این در واقع تمام ظرفیت‌های هزینه کرد دولت و همچنین دخالت دیوان محاسبات را از بین می‌برد، زیرا دیوان محاسبات مسؤول رسیدگی به هزینه کرد بودجه مصوب و وظایف مصوب سازمان‌ها است.

هزاران مؤسسه مالی شامل پنج هزار مؤسسه قرض‌الحسنه و هزار و پانصد شرکت تعاونی مالی و اعتباری تحت نظارت بانک مرکزی عمل نمی‌کنند. ■

مشابه در قانون بودجه سال ۸۶ برخوردار است. ارقام مربوط به افزایش وابستگی به درآمدهای نفتی بیشتر به دلیل رشد ۱۲۳ درصدی سود سهم دولت از محل فروش نفت خام و همچنین رشد ۶۰ درصدی برداشت از حساب ذخیره ارزی است. این موضوع برخلاف قانون برنامه چهارم و رویکرد اعلام شده توسط دولت مبنی بر کاهش اتکای بودجه به نفت است. ضمن این که در بودجه سال آینده، کاهش سهم واگذاری شرکت‌های دولتی در بودجه و رشد منفی آن نسبت به سال ۸۶ قابل توجه است. این امر، اگرچه نشان از واقع‌بینی دولت در عدم آماده‌سازی شرکت‌های دولتی برای واگذاری دارد ولی با توجه به عملکرد ضعیف این بخش از منابع در سال ۸۶ (و البته سال‌های گذشته) به نظر می‌رسد بودجه دولت در ارتباط با این منابع، تحقق نیابد و احتمال کسری بودجه از این محل، طی سال آینده وجود دارد. ■

همچنان از اثرگذاری لازم در ساختار اقتصادی کشور برخوردار نیست. کارکرد سیاست‌های مالیاتی در سال‌های اخیر نشان می‌دهد که دولت نه تنها در مسلط کردن نقش مالیات‌ها بر عرصه سیاست‌های مالی توفیقی نداشته، بلکه از منظر درآمدی نیز در تأمین مصارف عمومی از طریق مالیات‌ها عملکرد چندان قابل قبولی نداشته است.

درآمدهای با منشأ نفتی

درآمدهای با منشأ نفتی در قانون بودجه سال آینده شامل مالیات بر عملکرد نفت، سود سهام دولت از محل فروش نفت خام، صادرات نفت و فرآورده‌های آن و در نهایت، برداشت از حساب ذخیره ارزی است. بر مبنای بودجه سال ۸۷، درآمدهای با منشأ نفت در منابع عمومی بودجه سال آینده با سهم ۵۷/۳ درصدی از محل منابع عمومی بودجه از رشدی معادل ۵۳/۴ درصد نسبت به رقم

درآمدهای با منشأ نفتی در منابع عمومی دولت در بودجه سال‌های ۸۷ - ۸۴

هزارمیلیارد ریال

شرح	درآمدهای با منشأ نفت		
	عملکرد ۱۳۸۴	قانون ۱۳۸۵ و متمم‌ها	قانون ۱۳۸۶
درآمدهای با منشأ نفتی	۳۱۶,۲۷۶	۳۷۳,۰۱۸	۳۲۲,۶۲۲
مالیات عملکرد نفت	۳۱,۸۶۹	۲۶,۱۳۴	۲۹,۲۳۷
سود سهم دولت از ارزش نفت خام	۲۸,۶۸۲	۲۳,۵۲۱	۲۶,۳۱۳
برداشت از حساب ذخیره ارزی	۶۹,۳۸۳	۱۴۳,۱۸۷	۹۴,۶۲۱
منابع حاصل از صادرات نفت و فرآورده‌های نفتی	۱۸۶,۳۴۲	۱۸۰,۱۷۶	۱۷۲,۴۵۰
قانون ۱۳۸۷	۴۹۴,۸۸۵		
			۱۳۰,۵۹۸
			۱۴۶,۸۶۶

گزارش وضع مالی دولت در سال ۸۴ از وزارت امور اقتصادی و دارایی، معاونت هزینه و خزانه‌داری کل کشور (توسط ماهنامه استخراج شده و سایر ارقام) از قوانین بودجه سال‌های ۸۶ - ۸۵ و بودجه ۸۷ می‌باشد.